

Aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp

Kabinetsstandpunt inrichting verkiezingsproces

De Kiesraad heeft met belangstelling kennisgenomen van het kabinetsstandpunt inrichting verkiezingsproces. De Kiesraad kan zich in veel opzichten in het kabinetsstandpunt vinden. Terecht wordt door het kabinet stilgestaan bij de technische haalbaarheid van de nieuwe stemprinter en stemmenteller. De Kiesraad onderschrijft de beslissing om daar nader onderzoek naar te laten doen alvorens de besluitvorming over de nieuwe wijze van stemmen af te ronden.

Uit het kabinetsstandpunt blijkt dat het kabinet voornemens is het verkiezingsproces door middel van een raamwet te regelen. De Kiesraad onderkent de voordelen die raamwetgeving in algemene zin biedt voor flexibiliteit, maar wil wel wijzen op de bijzondere functie van de Kieswet in ons staatsbestel, onderschreven door onder andere de artikelen 4 en 59 van de Grondwet. Die functie brengt met zich dat terughoudendheid moet worden betracht bij de delegatie van regelgevende bevoegdheid en dat de principiële keuzes robuust geregeld moeten zijn.¹ De Kiesraad zal hier nader op ingaan bij gelegenheid van het wetsvoorstel waarin het kabinetsstandpunt zal worden geconcretiseerd. In zijn advies over dat wetsvoorstel zal hij ook uitgebreider ingaan op de overige punten uit het kabinetsstandpunt.

Bij één aspect van het kabinetsstandpunt wil de Kiesraad op dit moment reeds uitgebreider stilstaan. De Kiesraad heeft in zijn reactie op het rapport van de Adviescommissie² gewezen op de noodzaak dat bepaalde taken in het verkiezingsproces in onafhankelijkheid worden verricht. De Kiesraad constateert dat in het kabinetsstandpunt de onafhankelijkheid van sommige (niet nader omschreven) taken wel als aandachtspunt wordt genoemd, maar niet is opgenomen als aparte waarborg voor het verkiezingsproces. De Kiesraad meent dat dit, mede in het licht van de voorgestelde sterkere regierol voor de minister

¹ Zie in deze zin ook het advies van de Kiesraad van 19 juni 2001 inzake de wijziging van de Kieswet in verband met het project 'Kiezen op Afstand (KoA)' en het advies van de Kiesraad van 3 juli 2007 over het waterschapsbesluit, beide te vinden op www.kiesraad.nl.

² Brief van 15 oktober 2007, te raadplegen op www.kiesraad.nl onder adviezen 2007.

Datum
18 januari 2008

Ons kenmerk
2008-0000026497

Onderdeel
secretariaat Kiesraad

Inlichtingen
mw. mr. L. Loeber
T (070) 426 8219
F (070) 426 6089

Uw kenmerk

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen
0

Bezoekadres
Herengracht 21
2511 EG Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Internetadres
www.kiesraad.nl

Datum
18 januari 2008

Ons kenmerk
2008-0000026497

Onderdeel
secretariaat Kiesraad

Blad
2 van 2

van BZK, wel zou moeten. In het bijzonder dienen in dit verband de kandidaatstelling en de vaststelling van de uitslag te worden genoemd, die weliswaar de (eind)verantwoordelijkheid van het centraal stembureau zijn, maar tot stand komen in een samenspel van stembureaus, hoofdstembureaus en centraal stembureau. De Kiesraad is van mening dat in het wetsvoorstel naast de algemene systeemverantwoordelijkheid van de minister van BZK, ook deze onafhankelijke lijn en de (keten)verantwoordelijkheid die het centraal stembureau daarin draagt, tot uitdrukking moeten komen.

Dit zou ook moeten doorklinken in betrokkenheid van de Kiesraad bij de keuze van de middelen ter ondersteuning van het verkiezingsproces, zoals de (uitslagberekenings)software. De Kiesraad onderschrijft, zoals ook in zijn reactie op het rapport aangegeven, dat met het oog op de integriteit van het verkiezingsproces wettelijke eisen aan de betrouwbaarheid en controleerbaarheid van deze middelen moeten worden gesteld. De Kiesraad acht het, onder meer vanuit zijn verantwoordelijkheid voor het vaststellen van de uitslag, van belang om bij het ontwikkelen van deze software een rol te spelen. Hij heeft het overleg dat hij hierover recentelijk met u heeft gevoerd als vruchtbaar ervaren. De Kiesraad wijst er verder op dat het hem nuttig voorkomt om wettelijk voor te schrijven dat alle stembureaus in Nederland dezelfde programmatuur gebruiken voor de berekening van stemtotalen en uitslagen.

Tot besluit merkt de Kiesraad op dat hij zijn advies over de bijstandverlening in het stemlokaal één dezer dagen zal uitbrengen.

De Kiesraad heeft in verband met de voor 30 januari geagendeerde behandeling van het kabinetsstandpunt in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de Kamer rechtstreeks een afschrift van deze reactie doen toekomen.

DE KIESRAAD,
voor deze,

H.R.B.M. Kummeling,
voorzitter

J. Schipper-Spanninga,
secretaris-directeur